

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
27 Aprilie st. v.
9 Maiu st. n.

Ese în fie-care duminică.
Redacțiunea în
Közép-uteza nr. 395.

Nr. 17.

ANUL XXII.
1886.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

De ce?

De ce când totul se odihnește
În manta nopții învăluit,
Privighetorea se tânguiește,
Suspină, plânge neconținut?
— Căci ea-i resunet ce repețește
Ce simte cela ce te iubește.

Când totul dorme, căci ori ce flóre
Atuncea storce al ei miros:
De ce pe toate vești lăcrămióre
Când stéua zilei s'a reintors?
— C'atunci e óra ce le șoptește
Ce simte cela ce te iubește.

De ce când cerul e plin de stele
Și în luire ele se 'ntrec,
Una dup' alta cad mi din ele
Și totuși spre tine ele s'aplec?
— Căci le atrage, le prăvăleşce
Arșița celui ce te iubește.

De ce apșóra din munți când plécă
Abisul cată ca un liman,
Ș-apoi în riuri cu drag se 'nnécă
Și fluvii, mare în ocean?
— Căci viéța, gloriei și nemurirea
Nu le produce decât iubirea.

Nizza, 12 iuliu 1872.

C. A. Rosetti.

Când executorul s'a dus din sat.

— Schiță. —

Eră ferbere mare în sat. Unul mergea, altul viniá;
Toți umblau ca ițele.

Ce o să însemne acest lucru neindatinat?

Ne spune tobașul Pintilie, care tinos până la
gât ce eră, cutrieră toate stradele comunei, anunțând
locuitorilor, că un domn dela varmeghie a sosit, cu
acea aspră poruncă, că cine nu-și plătește darea totă,
numai decât să-i tragă pielea pe tobă.

*

La casa comunală doue mese stau încărcate cu
acte. În fruntea uneia ocupă loc notarul comunal,
căre c'o serioșitate neindatinată, anunță primarului —
la aușul consătenilor adunați — că inspectorul de

dare il globeșce cu 30 fl., din cauza că în luna tre-
cută n'a trimis la perceptorat nici un crucer de dare.

— Ai înțeles?

— Pricep, dle notar!

La ceea mėsă ședeá, fumând din un cibuc și
dând din cap spre a aprobă cuvintele dlui notar, un
domn străin: eră executorul.

Unul câte unul se apropiă sătenii de mėsá dlui
notar, spunându-i c'a mai adus câțiva florinași, cu
cari speră a-și achită datoria față de stat.

Notarul induce în diar, executorul controléză.

— Trebuie să mai aduci vr'o 10—15 fl., fiind că
aceștia s'au socotit în restanța din anii trecuți, în
spesele comunale și în execuție. . .

— Uf! și eu credeam că voi fi plătit și peste
răvaș ceva, dle notar!

— De gėba, ce-am đis, e sfânt.

Astfel se urmă de diminėtă până de cătră sėrá
când sătenii merseră toți pela vetrele lor.

Liniștea se restabilă.

*

Eră sėrá: sórele apuse și nóptea acoperise pă-
mėntul cu vėlul seu întunecos. Ședeam în chilie
singer la gura sobei și cetiam. Căte odată mai pri-
viam în flacăra focului ce ardea în sobă și mergeam,
mergeam departe pe aripile gândului.

De-odată cineva bate 'n usă.

— Întră! — strigai privind îndėrėpt.

Ușa se deschise și prin ea intră unul din jurații
satului oftându-mi șėrá bună.

— Bună sėrá, jupáne Todor! ia șeđi la noi, ce
veste ni-ai adus?

— Vestė bună, đșorule, numai că tina asta-i
cam mare; abiá poți strábate. . .

— Dar totuș?

— Dl notar se rógă să vii până la casa comunală;
chiar acuma i-a sosit o scrisóre dela solgábirėu și
n'o póte ceti. Apoi e și obosit, c'a avut multe de
isprăvit ađi cu dl acela dela varmeghie, până l'a putut
trimite depe capul nost. . . . S'ar puté lăsá și el
de tistie, că-i bėtrán și nu vede.

Nu đisei nimică. Me gândiam, ce să fac? İmi
eră gróză de tină și întunerec ce eră.

— Apoi a đis, ca nu cumva să faci să nu vfi,
— urmă juratul, — căci are să deė rėspuns la acea
scrisóre încă în sėra asta și nu vede nici a scrie.

După câteva secunde de cugetare dádui un fe-
linar în mână juratului și eșirám.

Abiá trecurám strada și trebuia să sárim peste
un șanț spre a încungiurá noroiul. Juratul sare in-
ainte și când se vede trecut, lumina se stinge, eu

remân de asta parte. Ce să facem? Chibrite n'aveam pici unul. Trebuia să sar după chibzuelă, veți bine, totdeauna în baltă.

Ajunși în curtea casei comunale, observ prin ferăstră pe dl notar numai în cămașe — poate pentru că-i eră pré cald — gesticulând către primar.

Intrăm. Notarul me primește stringându-mi mâna și me invită să șed.

Pe mesă erau doue sticle cu rachiu. Una în fruntea mesii, din care nu putea să bea decât notarul, alta cevaș mai încóce, lângă care eră și un păhar.

Așa veți, domnii nu béu decât numai din oiégă, ér prostii din păhar.

Pe lățile ce erau aședate pe lângă păreți ședeau primarul și jurații, tobașul și încă vr'o câțiva săteni veniți anume să audă și ei ceva dela dl notar.

E, eram p'aci să uit! colo mai la vatră primărița frigea peșce pe cărbuni, de unde licuriá și câte-o rază de lumină prin casă, căci — precum spunea domnia ei — li s'a trecut petroleul și n'avea lumini.

— Șcii de ce te-am chemat, nepóte? — me n'trebă notarul.

— Mi-a spus jupânul Todor, — fu respunsul meu.

— Ei bine, i-am spus eu lui așa, numai ca să te pótă face să vii, dar adevêrul e ca să mâncăm dimpreună un fel de bucată rară. Mi-am căpêtat — veți dta — niște peșcișori și ni-i frige acuma primărița; vor fi buni după un pic de rachiu de esta. (La sticla și inchinându-mi cu ea face doue-trei inghițturi, apoi mi-o întinde mie.)

— Fórte multămesc, dle notar, pentru acésta rară onóre, dar eu am cinat.

— Bine, bine; poftescé numai, că îndată se gată și peșcii.

— Ve multămesc, dar eu nu pot.

— Uite la el! Eu om bêtrân, el un copil de eri d'alaltăeri — și nu m'ascultă. Ei nepóte! așa nu te vei ingrășá până-i cuc, nici vei fi iubit de popor. Eu când esisem din școli și eram — bună minte — ca dta acuma, — me întorceam pela tóte ospetele inchinând cu rachiu de esta, mai ales bucătăresei; apoi să fi vêdut copile: tot ce eră mai bun imi punea înainte. Mult pe mult nu strică. Astă n'o uită.

— Așá-i, ȕeu, așá-i, — aprobară toți cei de față de-odată.

Dl notar mai trase câteva noduri din glagiă, apoi mi-o dădu în mână. Jurații și primarul Todor, juratul — căci tot cam el avea datina să în păharnic la ocasiuni de aste — umplea mereu păharul și împărțiá pela cei alaltii, și étă că de ici de cole — trece tot rachiu.

Mărire Ție Dómne! — ȕisei intru mine, — acuma m'ar scăpat totuș din nêcas.

Primărița ne servi peșcele fript, d'al cărui miros se umpluse tótă casa, punénd la fiecare un taiet cu peșce și unul cu cêpă, precum dispuse dl notar.

— Placă-ți nepóte, din peșcele ásta, că așá-i de bun, cât n'ai puté crede.

N'am așteptat vorbe multe. Me pun la mesă. voi să imbuc din peșce, dar acela eră ars până și ósele din el. Me pun deci — numai ca să perd vremea, pe lângă niște capuri dicénd că aste imi mai plac, — cari imi dádeau destul de lucru. Ei dar dl notar me forță să mânc cu cêpă fiind că așá-i mai bun. M'am supus.

— Dar ce, — întrebă notarul de primar, — tot nu mai vin prăpădiți aceia?

— Nu se aud încă, — respunde primarul privind pe ferăstră, — dar îndată vor sosi.

— Mai așteptați pe cineva? — întrebai de primar.

— Da, — lăutarii.

— La draci! lăutari în postul Crăciunului, cine a mai vêdut? — întrebai mai departe.

— Așá a poruncit dl notar, me rog.

— Eh! dăi și mâncă, nu te mai mirá atáta — imi ȕise notarul smâncindu-me de umêr.

Lăutarii sosesc și încep a cântá de zingăniau ferestrele la casă. Notar, primar, jurați, tobaș sar cu toții 'n joc și jôcă după comanda arangiatorului, chiuind de țiuia casă.

Ce nêcas inse! trebuia să jôce singuri, căci secul feminin eră represintat numai prin primărița, ér acésta eră cuprinsă de dl notar.

Cum jucau ei așá, notarul — ajungénd în un colț de casă — chiuia:

Bate-l Dómne jăcuțeu, *

Mult vine pe capul meu!

Primarul i respunde din celalalt colț de casă:

Că de tine încă-i bine,

Da-i reu de sărac de minc:

Dau o vacă și doi boi.

Ca să me plătesc de voi!

Notarul:

Nici de mine, nici de tine,

Ci că-i reu de eu șciú cine!

Cei ce remase pe laite ședénd, se ridică și ȕic în cor:

Ba șcim ȕeu și noi, frăție,

Voi ne-ați dus la sărăcie!

Musica incetă. Dansătorii săriră spre mesă, să cerce, decă a mai remas ceva în glăgi, ca să-și stîmpere setea. Timpul inaintase fórte, imi cerui deci scusele dela dl notar spunéndu-i că nu mai pot sta de somn și eșii d'odată cu sătenii cari asistară la acésta comedie fără bani.

— Hei, lesne-i a trage pe pielea altuia! — imi ȕise ei oftând din greu și luându-și nópte bună plecá fie-care către locașul seu.

I. C. Someșanul.

Fericire.

ȕpune-mi dulce fericire,
Pe ce țermuri ráfăceșci?
Este óre-a ta menire,
Tot ascunsă să trăeșci?

Ești în ceruri, séu în stele?
Ești în visul de noroc?
Séu în lacrămile mele
Pline de dor și de foc?

Te-am cătat în umbra nopții
În adênci filosofii,
Te-am cătat în sinul morții,
Prin nisipuri și pustii;

Printre flori, pela isvóre,
În senine dimineți
Și în valea încântătoare,
A frumósei tinereți.

În credința mea creștină,
În speranța cea de veci,
În iubirea cea senină,
Ca și 'n inimile reci.

Întrebat'am astă fire,
Pe sărac și pe avut,
Și întréga omenire,
Ca momnêntul a tăcut.

* Jăcuțeu = jucățeu = escutor.

In acésta scurtă vîetă
Intre lăgân și mormânt,
De-i lumină séu e cétă,
De te mână-al sórtei vîent;

Nu e altă mântuire
Alt nimic de așteptat,
Căci unica fericire,
Este cugetul curat.

Gheorghe Botean.

Gheorghe Botean

Fata popii.

— Roman in 2 tomuri. —

(Urmare).

Tomul al doile.

SABIA LUI DAMOCLE.

I.

Ruga dela Teiul-mare.

rumos și vesel afară din cale eră Teiul-mare. Nu-i vorbă și de altă-dată părea astfel, pentru că ómenii locului nu duceau nici o lipsă și prin urmare n'aveau cuvînt să fie necășiți; dar acuma strălucia și mai mult, căci avea o serbătoare anume a sa, hramul bisericii.

Și fiind că biserica de acolo nu avea sémén in giurul acela, nici ca mare, nici ca frumósă; dar mai ales pentru că sátenii erau niște ómeni cu dare de mână cum rar poți să găsești: eră un ce firese ca și serbătórea bisericii să n'trecă pe tóte celelalte din ținutul de acolo.

In acele părți e datina vechie, ca hramul bisericii să se serbeze și c'o petrecere, care se numește rugă. A fost multe de acestea, mai mari și mai mici, dar nici una nu eră atît de vestită ca și ruga din Teiul-mare la Sântă-Mărie.

Acésta eră o di mare nu numai pentru satul acela, ci și pentru tot ținutul, pe care toți o așteptau cu dor, căci atunci puteau să-și petrecă să-i mîergă veste și poveste.

Se și adunau mulți, tineri și bētrani, flăcăi și fete, cu glóta, popor și inteligință, căci ruga dērimă pāretele despărțitor și n'trunesce pe toți.

Acuma serbătórea avea să fie ca nici odată. Nu numai pregătirile erau mai mari ca altă-dată, dar și timpul părea a face pe voie sátenilor, pe cer nu se vedea nici un norușor și sórele își revērsá rađele cele mai calde.

Fruntașii satului, ca niște ómeni de bună chibzuelă și totodată rivnitori la renumele bun al comunei, compuseră un comitet care să dirégă serbarea praznicului cāt se póte de bine și frumos. In capul acestui comitet puseră pe părintele Aron, bētrānul și reverendul preot al lor; ér ca membrii aleseră pe advocatul Cornean, pe notarul, pe invēțătorii dela școlă și mai vr'o dece plugari cu vađă mare. Comitetul acesta apoi făcú o programă frumósă, care încălđi pe toți și scóse din țișini și pe cei mai reci.

Des-de-diminētă sunete de trēscuri vestiră inceputul dīlei mari. Intr'acestea la intrările in sat se puseră cālăreți sprinteni, cari aveau să conducă pe străini la cvartirele destinate lor.

Și nu peste mult incepură să vină trāsurile, popor și inteligință, toți veseli și n'haine de serbătóre, mulți și tot mai mulți, repede și n'ndesat ca și-roiul, cāt abi-i mai încăpea satul.

Dar să fi fost încă p'atáția, toți aveau să fie

găzduiți. Nu eră casă, chiar și cea mai sārăcută, care să nu aștepte și să nu primescă cu dragă inimă niște óspeți. Mai bine-și vinde singurul purcelaș ce are și mai bucuros flămēndește o sēptemānă și mai mult: numai s'aibă vr'o doi bani la rugă, ca să póta ospēta pe prietenii ce-i vor vini. Așa-i Românul. Nici sátenii din Teiul-mare nu puteau fi de altfel.

Muerile vāruiseră casa, cōpseră pāne nouă, tăiaseră găinele cele mai grase, aduseră carne și din casapie și făcuseră niște plăcinte, cāt își lāsá gura apă, și n'ncārcară mesele cu fel de fel de bucate, intre cari sticlele cu vin roșu și alb și plosca cu rachiu par că-ți făceau cu ochiul ademenitor.

Bārbații māturaseră curtea și ulișa dinaintea casei, curățiră grajdurile, impodobiră gardurile cu crengi verđi, — să vedă toți că-i serbătóre, nu nimica.

Flăcāii își aleseră cele mai frumósé flori in pēlérie; ér fetele lucraseră pēntrecute pānă ce gātară câte-un opreg nou, care de bună sēmă are să fie cel mai minunat intre tóte.

Și toți, mic cu mare, imbrăcară haina lor cea mai frumósă și mai scumpă, ce numai la praznice mari se imbracă. Să vedă străinii, ce port frumos au cei din Teiul-mare.

In adevēr aveau ce să vedă. Mai pitoresc și mai bogat port poporal decāt acesta nici că se póte. Cāte un imbrăcāmēt femeiesc represintă un capital cum se cade. Dar munca! Numai noptile lungi pēntrecute la cosele ar puté s'o prețuescā.

Portul bārbaților pare mai simplu, dar cānd il privești mai de aprópe și veđi lucrul depe cămașă și depe brāu, îți trece de șagă...

Porțile la tóte casele steteau deschise, să intre cine voește; eră binevenit prietenul și dușmanul, acuma nimene nu se certă, tóte se uitase. Stāpānul casei așteptă n' pōrtă să vedă cine trece și să-l ducă n' casă și cu sila. Casa aceea eră mai fericită, care avea mai mulți óspeți: ér decā vr'una din întēmplare remānea necercetată de străini, se necășiá grozav și dīcea amărītă că n'a avut serbătóre.

Se n'telege, că cei mai mulți viniseră din satele vecine și anume din Riureni, din Brēndușeni și din alte locuri, dar erau cāțiva inși și din Valea-mică, ce zăcea mai depărțiso. Din Riureni vinise și părintele Movilă cu președintele și niște óameni care se remase acasă și notarul cu nevēstă-sa, și notarul își aduse asemenea tótă familia, ér badea Protosiu nu lipsiá nici odată de acolo unde putea să mānce și se bea in cinste. Din Brēndușeni erau mai mulți; dar popa Taruse și fica sa remaseră acasă, căci de o parte Raeb zăcea încă bolnavă, de alta sfinția sa de cānd cu nēnorocita cununie, se sfiá să se arate intre ómeni, cari incepură a-l vorbi de reu; dascālul cel nou inse eră acolo, șcīnd că va fi de beut destul.

Din Valea-mică nu vinise nimene din inteligință, căci popă nu eră, dascālul n'avea haine pentru a se duce n' adunare ca asta, ér notarul tocmai avea la sine o companie de »ferbl.« Eră să nu mērgă nimene nici din popor, inse popa Aron trimise acolo anume un om cu carul, carele adună patru inși din cei mai de frunte și-i duse apoi in gazdă la bocotanul cel mai mare din Teiul-mare.

Acésta se numiá Vasilica Lupului și eră un om fudul, a fost bireu in mai multe rēnduri, ér acuma eră epitrop la biserică. Ce e dreptul, el ar fi dorit mai bucuros s'aibă la sine ómeni mai de cinste și nu niște rinticoși d'aceștia. Dar părintele Aron stāru mult să-i primescă, pentru ca aceia să vedă in ce stare-i un plugar din Teiul-mare. Acésta stērní fala bogătoiului și n' cele din urmă se invoi să mplinescā voia popii.

— Nici nu-i putea vedea, căci rise atât de mult de stângăcia lor, încât n'o să uite nici odată ruga din anul acela.

Bieții oameni din Valea-mică când vedură casa mare și frumoasă, acoperită cu cărămizi, a Vasilichii Lupului, se uimiră grozav și gândiau că-i duc în cutare casă domnescă. Nici nu voiră să se dee jos din trăsură, dicend că ei acolo n'or intră, că nici odată n'au fost la așa domn mare. Dar tocmai eși stăpânul și-i pofți 'n casă; densesii mai mult de frică il ascultară, intrară 'n curte, inse pentru totă lumea n'ar fi trecut pragul odăii, ci remasără 'n ambit, că ș-acolo-i bine pentru ei.

Vasilica Lupului vedend uimirea și frica lor, își bătu 'n palmi de mirare. Așa oameni proști n'a mai vedut. Și ca să-i uimescă și mai mult, îi duse prin grajduri, le arătă caii, vitele, apoi porcii de 'ngrășat și tot ce avea frumos in ocolul lui. Valenenii numai făceau din cap și diceau, că 'n satul lor nici arendașul n'are atâta spurc de bogăție.

Intr'acestea vini un băiat, care aduse dela poștă o scrisore și niște diare. Stăpânul casei le primi și rupend invilitorea, incepu să citească scrisorea. Ōspeții il priviau cu mirare și unul i diise:

— Dta șcii ceti!?

— Cum focul n'oi șci! — respunse el sumeț. Doispredece ani am fost bireu.

Densesul eră un om nalt, bine făcut și chipos. Avea o figură impunetore și decă se 'mbracă frumos și se ducea la oraș, toți trecătorii steteau locului și se uitau in urma lui. Acuma, fireșce, purtă straele lui cele mai scumpe, cari il prindeau de minune bine și-i făceau o infățișare plină de vază. Fudul din fire și vedend că a dat de oameni in a căror față pôte să se mândrească, cuvintele din urmă le și rosti cu o sumeție, care par că le dicea: »Vedeți, ce om de frunte sunt eu!«

Aceia se și mirau, dar nu atât pentru că el a fost bireu atâția ani, ci mai mult, că șcie carte.

Unul i și respunse:

— Și bireul nost slugeșce de vr'o dece ani, dar nu șcie serie.

Vasilica i aruncă o privire cu dispreț, așa numai din cōda ochiului și diise numai atâta:

— Satul vost și satul nost!

— Da, da! — aprobă altul din valeneni. E mare deosebire.

— Ca pământul și cerul! — incheiă Vasilica.

— Noi suntem săraci, — incepu unul.

Vasilica i tăiă iute vorba:

— Pentru că nu v' place să lucrați. Cel ce nu munceșce, trebuie să se prepădească. Vedeți ce stare am eu și totuș țin de cōrnele plugului.

— Dta! — se mirară toți.

Și unul adaugă:

— Să fiu așa de bogat, m'aș culcă pe cea urechie.

Vasilica nu se putu contenii să nu ridă. Apoi respunse:

— Dar am prunci, m'ei omule! Am măritat doue fete și le-am dat zestre. Pe pruncul cel mai mare l'am dat la 'nvățatură și-l țin la oraș cu cheltuielă mare.

— Vrei să-l faci popă!

— Ba doftor! Popă va fi cel mai mic, pe care numai de-acuma nainte Poi da la școlă.

— In vremile bētrane a eșit și din satul nost câte un popă, — diise unul din valeneni, — dar doftor nu s'a mai pomenit.

— Pentru că n'aveți invetător de trebă. Voi doră n'aveți din sat nici un prunc dus la școli.

— Nu de.

— Dela noi ș-acuma sunt șapte. Dar nici unul nu-i ca fiu-meu, care 'nvetă doftoria. O să-l vedeți și voi, căci tocmai acuma-mi serie din Beciu c'a pornit acasă, și 'ncă astăzi va sosi, să ia parte și el la rugă. Etă scrisorea lui: v'aș da-o s'o cetiți, dec' ați șci.

(Va urmă.)

Iosif Vulcan.

Cugetări despre educațiune. *)

Adânc a sădit Creatorul in tōte puterea de sine lucrătore a desvoltării. Din calicea flōrei vesteđite mica semēntă cade in pământ, din ea resare un arbust drăgalaș, apoi din acesta se desvoltă stejarul vênjos, care vécuri trăeșce bătându-și joc de furtuni.

Fragedul prunc părăseșce brațele mamei iubitōre, devine un tiner cu visuri de aur, apoi din acēsta puternică sōrte vecinica vreme făureșce un bărbat luptător.

Legea desvoltării stăpâneșce firea 'ntregă.

Organismele tōte, din moment in moment, se imbracă in alte și eră alte forme, și chiar acēsta schimbare perpetuă este sulletul lumii.

In economia nemărginită a firei nimic nu piere cu totul, nu se risipeșce nici un fir de pulvere măcar, ci lucrurile își schimbă fața numai, se desvoltă, și se strică, pentru ca natura, din sdrențele vestmintelor ei invecitate să probeze eră a-și croi alte forme mai bune și mai complete, și in est joc vecinic al creațiunii, nimic nu e statornic, decăt singurā nestabilitatea.

***

»Tōte sunt bine făcute, câte ies din atelierul naturei, dar tōte se strică, tōte degenerēză sub mâ-nile omului.

»El indōie și mutileză ramii arborilor, el silueșce pământul seu, ca să producă rōdele altor pământuri străine, omul schimosēșce plantele, animalele, impedeacă desvoltarea naturală a pruncului seu, pentru că iubeșce monstri, el vrē să le scōtă tōte lucrurile din firēșca lor formă.«

Cu astfel de vorbe incepe I. I. Rousseau vestitul seu op pedagogic »Emil.« Atâta neincredere față de omenime, câtă se esprimă in aceste cuvinte pline de ironie, nu s'a putut pronunță de altă-dată, decăt in epoca coruptă, care a premers revoluțiunii franceze!

Spiritul omenesc nu voeșce să distrugă creațiunile firei, natura cea orbă in creerii omenēșci se innalță la conștiință de sine, fantasia omenēșcă formēză ideale strălucite, pe cari apoi in decursul lungelor vécuri omenimea cu rîvnire inflăcărată tinde a le realisă.

Omul singur este acela care șcie face deosebire intre bine și reu, frumos și urit, onest și neonest. Natura nesimțitōre nu este capabilă ca să-l invete pe om; ce este binele, frumosul și adevērul, pentrucă ea nici nu șcie face deosebire intre frumos și urit, drept și nedrept, pecat și virtute!

Tōte motivele din cari își ia inceputul viēța și creșcerea morală, inaintea naturei sunt cu totul străine, ele pot emană numai din spiritul omenesc. Omul ia flōrea cea mai simplă a câmpului, o aduce in grădina sa, o udă, o grigeșce, o scuteșce, astfel o nobilitēză, făcend din ea o flore frumoasă, involtă, mirositōre.

Omul se ingrijeșce a nobilită pe urmașii sei.

Rousseau nu are dreptate, când afirmă, că sub mâna omenēșcă se strică tōte lucrurile.

Spiritul omenesc nu strică, nu distruge, ci mai mult sprijineșce lucrarea naturei după cum i dictēză glasul naltelē sale idealuri!

* Rostite la festivitatea predării oficiale-a noului semin din Arad, in dumineca Tomei an. c.

Schițe etnografice.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
TIPURI DIN GIURUL ORAȘULUI RAGUSA.

TIPURI DE PELA CANALE.

***

Creatorul a impus fieșce cărei făpturi o misiune dublă: întea cu privire la sine ca individ, și apoi a doua cu privire la semenii sei, la urmașii sei, la nemărginitul întreg care ne încunjură.

Viorica cătră sóre își îndreptă calicea gingașe; insecta se prelăce că e mórta, decă vré să o atingă vr'o mână vrăjmașe: fiara presimte de timpuriu pericolul amenințător scl. Din tóte acestea nu se vede alt ceva, decăt șoptirea poruncitóre a datoriei, ce o are individul cătră sine însuși. Iubirea cătră vieță, voia de a trăi, le pătrunde pe tóte, ea este deul Vișnu al vechilor Indieni, care conservéză neobosit vieța lumii și a lucrurilor.

Inse cel ce observéză cu băgăre de sémă, ușor va află, că natura prețueșce vieța rasselor cu mult mai pe sus, decăt vieța indiviđilor singulari, pe cari bucurosi i jertfeșce pentru binele rassei. Fluturile sbóră din flóre in flóre, scutură cu aripiórele lui pulverea de pe staminele florilor, și astfel fructifică ierburile din cari se vor nutri odată urmașii sei.

Când incede a bate vântul rece de tómnă, prevestind sosirea iernei, insecta mică așterne pat móle din frunđe, cu grije sirguincioșă cupțueșce culcușul in care aședă pe urmașii sei, le pune nutriment, și apoi după ce le-a pregătit tóte pentru prosperarea lor, cu o liniște plină de voluptate se adănceșce in somnul etern.

Nu voiesc să inșir exemple multe, pentru că ori cine știe, că făpturile tóte in mod fatal se îngrijesc despre urmașii lor, sub scutul acestei îngrijiri rassele se desvóltă necurmat, și in decursul vremilor lasă după sine o posteritate tot mai nobilă și mai perfectă.

Nimic nu este pentru o familie mai scump decăt pruncii, nimic pentru societate mai insemnat decăt tinerimea și creșcerea ei. Pentru prunci vedem pe tată covoindu-se sub greutatea lucrului đilnic, pentru ei își sacrifică mama tinerețele și odihna, fără a contă la vr'o resplátire.

Fericirea filor se presintă in inima părinților ca o voluptate naltă și amăgitoare, care răpindu-i cu sine, li îndemná a testă omenirei o posterioritate pe cât se póte de bună. Jerfele lor nu se stérnesc din egoism, ci din niște simțiminte plăcute, din o dulce amăgire, care a merit-o natura pentru a nobilită genul omenesc și a perpetuá vieța lui. Datoria cea mai grea și totodată mai sacră este aceea, care i-se impune omului de ađi a se gândi și a se îngrijí despre sórtea omului de mâne. Societatea omenescă trebuie să fie recunoscătoare față cu străbunii sei, pentru bunurile spirituale primite dela ei, inse acésta recunoștință prin nimic nu o póte manifestá mai invederat, decăt prin creșcerea bună a urmașilor, prin cultura, ce o lasă ca moștenire succesorilor sei!

***

Omul, după cum a eșit el din sinul naturei, este inert, neșciutor, nedester. Decă l'am lasă pe el, ca să se desvólte, numai după órbele impulse ale naturei, atunci nunumai spiritul, partea cea divină, dar încă și corpul lui ar remăne fórtă înděrept. Despre faptul acesta destule dovede ne dá vieța ómenilor selvatici, cari sânt lăsați a se desvóltá numai de sine ca animalele, și in adevěr modul de cugetare, vorba și intréga intocmire a traiului lor abia îi ridică peste animale.

Omul numai sub îngrijirea altor ómeni póte să devie capabil a se apropiá cătră destinațiunea sa mărétă, espimată prin frumósele cuvinte ale Mântuitorului: »Fiți perfecti, precum este Tatăl vostru cereșc!» In adevěr, cu totul in alte cólorige se arată vieța unui om atunci, decă ne îngrijim a promová cu intențiune desvóltarea puterilor lui.

Educațiunea este lucrarea aceea premeditată, ce are de scop a desvóltá și a potențiá armonic tóte puterile omului minoren, spre a formá din el un individ bun, înțelept, lucrător. Minte luminată, inimă nobilă, corp harnic pentru a eșcutá voințele spiritului, tóte acestea sânt productele educațiunii.

Cultura l'a eliberat pe om de sub sclavagiul naturii, el a devenit membrul unei societăți, și de atunci el nu mai primeșce educațiunea sa dela natură, ci dela semenii sei.

Educațiunea este facla care-l conduce pe om cătră templul destinațiunii sale pămenteșci, educațiunea nobilitéză pe omul nesimțitor al naturii, precum bunul grădinar din flórea cea simplă a câmpului face prin îngrijirile sale o flóre mai nobilă.

(Va urmă).

Dr. Petru Pipoș.

Despre vegetarianism. *)

«Omul nu mai pricepe limba naturii, căci e pré simplă.»

Arthur Schopenhauer.

Se póte presupune ca cunoscut, că in cei 15 până la 25 ani din urmă, s'au intrunit vegetarianii din Europa in đece până la două-spre-đece societăți, cari stau in conexiune intr'olaltă, și posed foile lor proprii. Ele s'au organizat după modelul intrunirilor vegetariene, cari s'au ivit deja de mult in America nordică și Anglia, și statutele lor se pot resumá atât dincóce, cât și dincolo de Ocean, totdeuna in doi paragrafi principali:

a) Ca membru al intrunirii se primeșce acela, care asigură, că n'a mănecat carne măcar in decursul unui pătrar de an, și respică tot-odată propunerea, a nu mănca in viitor nici de fel carne de animale.

b) Zace in natura modului acestuia de viețuire, și se și presupune de aceea, că toți, cari i urméză, vor observá și in celelalte, mai cu sémă in privința beuturilor spiritușe, un mod de viețuire natural.

Pentru vegetariani are paragraful prim cea mai mare insemnătate, și al doilea e numai consecința lui. Nevegetarianilor le imponéză mai ales aceste două paragrafe, și se presupune anume, că din următórea cauză: Deja de 40 séu 50 de ani incóce, călătoreșce așa numiți apostoli ai moderațiunii prin statele culturale ale Europei și Americi, și predică in orașe și mai cu sémă la țeră poporațiunii mai sárace:

»Iubiților ómeni! Ve admoniám cu privire la sálutea vóstră corporală și spirítuală, lăsați beutura rachiuului, herei și vinului. Acésta duce la sárăcie, bóle, rușine și vițiuni. Priviți, noi nu hem nici odată rachiu, bere séu vin, și sântem de aceea sánătoși, și trăim in relațiuni materiale bune.»

Apoi s'a întemplat câte odată, că unul séu altul dintre ascultători a respuns predicatorului moderațiunii aceea, ce cugetau toți ascultătorii:

»Venerabile părinte! Dă-ne supă de bouillon, bescururile, fripturile de galițe și de cerbi, cari se află in tótă ziua pe mésa domniei tale, și a colegilor domniei tale, și noi ne vom oblegá la moment, a nu mai bé rachiu, vin séu bere.»

Apostolul moderațiunii se vedú față cu replica acésta in capét cu prudința și știința sa, și n'a știut nimica alta să respundă, și de acolo póte vine, că aceștia (temperance men și tectotallers) au avut așa de puțin succes până acuma, și beția și tóte celelalte vițiuni și patimi cresc in urma lor, in loc să se micșoreze.

Dară e mai puțin cunoscut și s'a considerat mai puțin, că vegetarianii, incát cugetă și lucréză mai logic și mai consecvent, invéză mai cu succes, decăt apos-

* După M. Wellmer.

toli moderațiunii, și continuă avorbirile la popor acolo unde n'a mai ramas nimica a raspunde moderațiilor. Vegetarianul anume rectifică și slăbește replica lucrătorului său agriculturului in modul următor:

»Amicul meu! Eu nu gândesc la aceea, de a mânca supe de bouillon, fripturi și galițe. Eu susțin că consumarea cărnii e tot așa de stricăciosă, in contra sănătății, demoralizătoare și ruinătoare atât material, cât și moralmente, ca și consumarea de spirtoase, și eu vreau să ve înșir cauzele și dovedile pentru afirmarea mea in mod chiar și necombatibil. Viptul nostru, al vegetarianilor, e mai sănătos, mai plăcut, mai uman și mai economic, decât viptul grețos, compus din sânge și carne, și consumarea de spirtoase, recerută necesar de cătră aceste. El e o semiemancipațiune a femeilor noastre de grigele culinare, ajutorul propriu cel mai bun, o reformă mare socială și onestă pentru fiecare. Mai departe e viptul acesta cel mai vechiu vipt omenesc, de trei ori remunerătoriu prin sănătatea spiritului, a sufletului și a corbului, ba chiar și unica cale posibilă spre o stare bună materială durabilă, care se caută in timpul present așa de aprig.« Și fără a se ocupa cu mărunțuri despre literatura mai înaltă vegetariană, va împărți el pôte între ascultători, cari il incongiură atenți și fără impotrivire, o broșură mică, tipărită de intrunirea vegetarianilor englesi, tradusă in mai multe limbi, și forte lătită. In fasciculul acesta se dau invătăuri, cum își pôte procura și pregăti ori și cine cu un six pence = 5 1/2 groșițe, in tôte dillele un vipt sănătos și nutritor.

Deja cărticica acesta se primește in timpul present al plângerilor asupra scumpetei, cu tôte căldura, și cine nu inclină pôte dela inceput spre vegetarianism din cauzele științii și umanității, pe acela il va converti portmoneul spre acest mod de viețuire rațional. Un vegetarian — și sunt între ei milionari, pe cari nu-i costă susținerea vieții pe și decât un six pence — il superă orbia claselor noastre mai sărace in privința viptului și a nutririi. El vede cum își cheltuese ei banii căștigăți amar, pentru de a cumpăra scump cele mai nesănătose lucruri, și causează prin acesta daună atât corpului, cât și sufletului, in loc de a-i propaga și a le ajuta. Ei mănă carne de vacă cu plumăni putreți, vitei bolnăvicioși, berbeci călbegioși — căci bucați sănătose din aceste trei specii se junghia rar, și chiar carnea boilor, ingrășați in mod artificios pentru mesele avuțiilor, e notoric nesănătosă, precum e nesănătos și animalul ingrășat in modul acesta. Ei consumă carne de mascari plini de trichine, și cărnațe făcute din acesta și din alte ingrediențe necunoscute, ei se nutresc chiar și cu pești stricați și carne imputită de selbătēcimi. Nutremântul acesta nenatural, grețos și nesănătos le cășunază pentru bani scumpi încă și neplăceri și bóle, și fiind că nu gusteză nimeni pentru un timp lung, nu ține mai mult clasa lucrătoare mese regulate, ci se încercă de a ameti simțul slăbăciunii, și goliciunii pântecelui prin consumarea de vinuri și rachiuri falsificate.

»Dară din ce trăiesc vegetarianii?« aud eu acuma întrebând pe mulți, cari sunt îngrijați de prândul lor. Eu aș puté raspunde: »acesta stă in cărticica amintită, dară fiind că între vegetariani enși și se alle entusiaști, sistemați și rigoroși pe lângă bărbați juste milieu, și amici cultivați științific al traiului natural, trebuie să dau un raspuns mai chiar. Sunt firește vegetariani, cari sunt capabili de ori-ce muncă spirituală și corporală, și sunt modele de sănătate și voie bună pe lângă un vipt de pâne de Graham și pome. Numai in fiecare pătrar său jumătate de an își schimbă ei dieta, adaogând la aceste ceva legumi ferte său lapte. Aceste sunt, precum va concede ori

și cine, și ori in ce privință, mai estine, și mai sănătose, decât o ametiire cu vin de Champagne, și o indigestiune in urma consumării unei pastete din plumăni de găscă. Cu mult inainte de Liebig a documentat un medic american, Dr. Graham, că pânea din grâu, rășnit mare, impreunat cu țărițele sale cleiose, e cea mai nutritore și mai sănătosă, și pânea acesta de Graham, pregătită fără drojde și sare, e nutremântul cel mai de căpētenie al vegetarianilor. Pome, legume, bob, mazere, fasole etc. dau celalalt nutremēt. Vegetarianii stricti și pasionați se rețin și de lapte, unt, oue, brânză și miere (cu tôte că mijlocele aceste de nutremēt nu presupun uciderea unui animal), dară celor mai slabi in credință li e ertat a mănca aceste. Afară de aceea au apărut deja mai multe cărți, cuprindēnd invătăuri pentru pregătirea bucatelor vegetariene, ba s'au și retipărit de câteva ori. Aceste dau povețe pentru pregătirea a sute de bucate și beuturi pentru vegetariani.

»Fantaștii! Să le lăsăm grelușii lor nevinovați!« a scris deunădi asupra vegetarianilor un invetat german, bolnav de stomach și de plumăni. Acesta sentință asupra lor a fost încă moderată. Dară in timpul din urmă a dispărut depe buđele multora surisul ironic, și glosele, cari se ridicau asupra »Cavalerilor legumilor,« precum se batjocoresc indecomun vegetarianii, au incetat.

Medici forte iscusiti și distinși incep a examina și a scrută mai de aprópre sistemul și rezultatele modului de viețuire vegetarian, și vorbesc de multe ori in public in favorul lor, și ori cine știe, că la rezultatele favorabile a modului natural de cură, precum a celui al doctorului Schroth, e dieta factorul cel mai principal.

Dară fiind că toți vegetarianii sunt in contra ori cărei intrebuintări de medicamente și d. e. se și dechiară, lucrază și scriu in contra punerii vėsatului, trebuie să se pregătescă ei la multe controverse și la o polemică abătētoare din partea »Cavalerilor carnei.« Vegetarianii enșiși afirmă a fi singuri dovedile cele mai necombatibile pentru adevērul doctrinei lor, lăudând atât sănătatea lor corporală, cât și cea spirituală. Dēcă stă casul așa, apoi vor avé cerēnd pe rīdetori in partea lor, căci cine rīde pe urmă, acela rīde mai bine.

Un scriitor mai nou a numit vieța noastră individuală și socială de astăzi o »minciună mare,« ceva silit și nenatural, și consultă in mod cam radical, a face capētul acestor imprejurări vechi, rele, false și fictive. Vegetarianii cred acuma a fi făcut prin modul lor natural de viețuire un pas mare spre bine, și a fi aplanat o reformă estinsă, și ei trăiesc in convingerea: »că viitorul e al lor.« In convingerea acesta intemeiază ei case de orfani, in cari se cresc copiii după regulele vegetariene, și fac pași necesari la guvernuri, petru de a introduce traiul din legume in temnițe, de ore-ce ei așteptă dela acesta cu tot dreptul o influință demolitoare și morală asupra captivilor. »Fiecare reformă își are originea in stomach« a dis Frideric cel Mare, și vegetarianii au primit sentința acesta ca devisă, esplicând lămurit, că prin rentórcerea la modul lor natural de viețuire, se va rezolvi ușor chestia socială, precum s'a amintit mai sus, și se va puté indrumă o reformă mare. Un vegetarian forte avut, pre care-l costă susținerea dīlnică jumătate de franc, a spus mai deunădi cu ocașiunea unei orații: »Cel mai avut va fi in viitor acela, căruia i va trebui mai puțin.« Acesta e o parafrază modernă a frumoșei sentințe vechi platonice: »A avé trebuință de puțin, ne face mai asemene deșilor.«

(Incheierea va urmă).

Averchiu Macovel.

Rësvan și Vidra.

Poemă dramatică în 5 acte de dl. P. Hașdëu, reprezentată în Teatrul Național din București sâmbătă la 19 aprilie v.

Acésta piesă este un tablou poetic al vieții unui țigan desrobot (Rësvan) depe timpul lui Petre Șchiopol.

Maică-sa eră Română, ér el fiind că cu destulă nedreptate nu după mamă moștenim numele, eră țigan ca tatăl seu. Și suferi destule înjosiri, batjocoriri pentru astă. Ba eră să fie și dat pe mâna călăului, fiind că scrisese niște poesi batjocoritoare la adresa lui Vodă. Scapă inse de mórte prin ceea, că fiind om frumos și istet, i place Vătafului de curte și-l ia de slugă, de robul seu. Rësvan (Gr. Manolescu) fiind inse ambițios din fire, își părăsește stăpânul, și se face căpitan de haiduci, care băgă spaimă în ciocoi, ér săracilor, apăsaților și celor slabi le eră un protejator. Ca și căpitan de haiduci dă ajutor unui boier tiner să scape pe Vidra (Dna A. Manolescu) din ghiarele unchiului ei Moțoc, care ca să-i ia averile, vré să o trimită la mânăstire. Rësvan vëndend pe Vidra, vëndendu-i frumuseța, nu mai voește să o lase boierului, pe care altfel nu-l iubiă nici Vidra, i dă înderét banii ce i-a dat boierul ca drept plată pentru ca să-l ajute a-și căpétă pe Vidra, pe a cărei avuții atât de mult le doriă.

Boierul nu se invoiește, se iau apoi la bătaie pentru frumoșa fată, aceea inse intervine, se repede între șabîile lor și-i ȳice lui Rësvan, că nu trebue să se bată pentru ea, căci a căștigat-o deja, il iubește și apoi cade în brațele lui.

Și de aci încolo (act. III) se incepe adevérata luptă a lui Rësvan.

Vidra, care vedea în el un om cu frumoșe calități, vitéz, frumos, înțelept, făcându-se nevêsta lui, pe ȳi ce merge deșteptă în el și mai mult ambiția, sufletul ei viséză mult, mult despre Rësvan, i prorocește că are să se facă mare, mare. . .

În adevér el și se apropiă de calea măririi. Il vedem în tabăra leșescă, unde Hatmanul (D. Ștefănescu) pentru vitejia sa il aredică la rangul de căpitan. Mare onóre pentru el! Ba i și cere Hatmanul pe Vidra, de nevêsta pentru nepotul seu, căci Rësvan așa spusese leșilor, că-i este soră Vidra. Incurcătura pentru Rësvan. Incurcătura se mărește și mai mult, căci Hatmanul i ofere de soție lui Rësvan chiar pe sora-sa. El nu șcie apoi ce să respundă. Ca să scape de acésta mare onóre de silă, i spune Hatmanului că el a fost haiduc tálhar! Hatmanul, de și surprins, nu-și retrace oivêntul. Atunci Rësvan i spune că el este țigan! Asta în adevér il cam réeșce pe Hatman, dar de aceea pôte că totuș stăruiă pe lângă Rësvan să se însóre cu fica-sa, deăi într'aste nu se incurcă leșii în resboi cu moldovenii.

Dorul, iubirea de țen și apoi aduce în Moldova și pe Rësvan, cu credincioșii lui tovarăși, Vulpoi (St. Iulian) și Razeșul (M. Mateescu) unde il vedem ca căpitan, în urmă pentru vitejia și înțelepciunea lui este aredicat de Aron Vodă la rangul de boier, boier de sfat!

— Âncă o tréptă, scumpul meu, i ȳice Vidra, ambițioșa lui soție.

Și Rësvan calcă și pe aceea tréptă, căci rescólă cu ajutorul căpitanilor sei — pe moldovenii nemulțamiți cu Aron Vodă și se proclamă apoi el de domn.

Intr'aste i spune și nevêsta, că se simte mamă.

Rësvan este la culmea fericirii sale. Tôte visurile sale realizate.

Și cum stau așa bucurându-se amândoi, că au ajuns în fine la malul dorit, că și-au ajuns scopul pentru care atăta au luptat, vine un căpitan care le spune că este trădat, dușmanii au intrat în cetate.

El se duce să întimpine dușmanul, Vidra rămâne rugând cerul să-i dé isbândă soțului ei, și tocmai când voește și ea să se ducă pentru a se bate alătura cu soțul ei, se deschide ușa, și ostașii aduc pe brațe rănit mortal pe vitézul Rësvan, care apoi își dă sufletul în brațele iubitei sale soții.

Atât ar fi pe scurt subiectul acestei piese. Ne-greșit că pe lângă asta are mai multe episođe destul de bine aranjate. Piesa este scrisă în versuri destul de ușore și dulci. Ici colo umor, ce caracterisă altfel pe distinsul scriitor.

Actorii au jucat bine. Dna Ana Manolescu, în a cărei beneficiu s'a dat acésta piesă, a cules multe aplause, o câteva buchete de flori și doi porumbei albi.

Nu mai puțin bine s'a ținut dl. Gr. Manolescu. Public nu a pré fost mult, și asta cred că din cauza, că tocmai în acésta séră eră concert în sala Ateneului.

Și decă piesa nu a avut succesul mare, pe care mulți il așteptam, cauza este, că subiectul ei nu este tocmai așa dramatic, mai ales fiind că lumea bine șcie, că istoricește luând, lucrul nu s'a întemplat așa. Mai ales nu este adevérat sfêrșitul piesei, care mai mult ar trebui să te mișce!

Apoi nicăiri greutăți, cu cari să se lupte eroul piesei, și făr de cari greutăți și lupte piesa rămâne cam monotônă. Rësvan merge nainte, nainte pe inaltele trepte, făr a da peste o rezistență și cade tocmai atunci, când te aștepti (cum în realitate s'a și întemplat) să devie mare și fericit.

Pricep, să-i scrii căderea unui erou la sfêrșitul piesei, cum se întemplă asta cu Hamlet, cu Pygmaion: nu înțeleg inse cum faci să cadă un erou, care a trecut prin lupte numeroșe și mari, și în urmă după ce a trecut prin tôte astea, o luptă neinsemnată să-l piérdă, mai ales când acésta nu este destul motivată.

Apoi limbagiul în care este scrisă acésta piesă, nu este destul de dramatic, este pré lyric. Iți place să-l ascuți, fiind că este frumos, nu-ți face inse aceea impresie, la care te aștepti dela o dramă.

Ioan Russu.

Academia Română.

— Sesiunea generală din 1886. —

VI.

În ședința dela 27 martie v. secțiunea istorică propune a se aprobă continuarea lucrării dlui Odobescu de-a adună documente istorice dela Paris. Propunerea se primește.

De asemenea se aprobă decisiunea secțiunii istorice de-a se păstră la Academie o colecțiune de corespondințe de dl. G. Bariț dintre anii 1838—1848, precum și de a se publică din acele corespondințe cele ce va alege dl. Bariț dimpreună cu notele dsale.

În ședința dela 28 martie dl. M. Suțu, membru corespondent, a cetit memoriul seu despre greutățile și monedele romane și italice, care fu primit cu aplause.

După aceea dl. G. Bariț a vorbit despre valoarea istorică a corespondințelor și altor scrieri de ale mai multor bărbați din România reposați în anii din urmă, dela cari s'a conservat o lungă serie de scrisori din epoca anterioră anului 1848.

În ședința dela 29 martie, în locul repositului dr. Fētu, se alege membru ordinar dl Gr. Cobălcescu.

Se aprobă deciziunea secțiunii literare de a se publica din nou concurs pentru traducerea orațiunilor lui Cicerone, în aceleași condițiuni în cari s'au pus la concurs și celelalte traduceri din autorii clasici.

Se decide a se începe tipărirea traducerii premiate alui Herodot făcută de dl D. I. Ghica.

În ședința dela 1 aprilie se pune în discuțiune deciziunea secțiunii istorice »să se facă un inventar de toate documentele istorice pe cari le posedă Academia.« Se aprobă.

Dl V. A. Ureche prezintă 4 documente istorice moldovenești din secolii XVII și XVIII.

În ședința dela 2 aprilie se aprobă deciziunea secțiunii istorice de a se tipări în Anale scrierea dlui G. Bariț despre »Apulum« și se însărcinează dl Bariț cu cercetarea colecțiunii de documente istorice adunate de dl Vasile Pop, care fusese lăsată dlui Cipariu.

Se decide de asemenea a se tipări în Anale scrierea dlui Papadopol-Calimah intitulată »Dunărea în literatură și în tradiții.«

Se pune la vot și se primește propunerea de a se alege dl Teodor Codrescu membru corespondent al Academiei pentru secțiunea istorică.

În ședința dela 3 aprilie se prezintă la ordinea zilei propunerea de a se alege mai mulți membri corespondenți. Dl Maiorescu exprimă părerea, ca votarea de membrii corespondenți și onorari să se amâne pentru sesiunea viitoare. Propunerea dlui Maiorescu se primește.

În ședința dela 4 aprilie dl Hașdău a vorbit despre Dobrogea din punctul de vedere filologic și al literaturii populare a Românilor din această provincie.

Dl M. Suțu continuă lectura memoriului său despre »Greutățile și monedele vechi italiice.«

În ședința dela 5 aprilie comisiunea financiară prezintă proiectul de budget pentru anul 1886/7. Budgetul veniturilor în suma de 107.955 lei 95 bani și al cheltuielilor în suma de 104.995 lei, se aprobă.

Dl T. Maiorescu citește raportul comisiunii însărcinate cu cercetarea colecțiunii de arii populare române prezentată de dl D. Vulpian la concursul premiului Heliade-Radulescu. Se pune la vot concluziunea raportului, și de ore-ce condițiunile concursului sânt mai toate îndeplinite, se aprobă ca lucrarea dlui Vulpian să fie premiată.

Se pune la ordinea zilei alegerea delegațiunii pentru anul 1886/7. S'au ales: Președinte dl I. Ghica. Vicepreședinți: dl T. Maiorescu, dl M. Cogălnicean și dl general St. Fălcoian.

În ședința dela 7 aprilie dl B. P. Hașdău dă citire raportului general asupra lucrărilor prezentate la concursurile premiilor Nasturel-Herescu și Lazar. Comisiunea premiilor recomandă cu unanimitate scrierea dlui dr. Z. Petrescu »Elemente de Terapeutică« pentru a i se acordă premiul Lazar. Pentru premiul Nasturel-Herescu majoritatea comisiunii nu recomandă nici una din scrierile prezentate. Scrierile dlor G. Dem. Teodorescu și Grandea au intrunit în comisiune, cea dintâi 2, a doua 1 vot, pentru a fi premiate. Concluziunea raportului, de a se da premiul lui Lazar scrierii dlui D. Z. Petrescu se aprobă.

Se pune la vot propunerea minorității de a se da premiul Nasturel-Herescu dlui G. Dem. Teodorescu pentru colecțiunea sa de poezii populare. Propunerea susținută de I. Negruzzi și V. A. Urechea, și combătută de dl Hașdău, se respinge de către Academie. De asemenea și propunerea de a se acordă premiul dlui Grandea se respinge. Dl președinte arată că premiul Nasturel-Herescu pe acest an rămâne a se capitalisa în fondul Nasturel-Herescu.

Secțiunea științifică prezintă ca subiect de pus la concursul premiului Lazar pe anul 1889 »Studiul vinurilor din România din punctul de vedere economic și al compozițiunii lor chimice.«

În ședința dela 8 aprilie, dl Sion dă citire raportului asupra lucrărilor Academiei în decursul sesiunii generale. Din acela se vede, că o singură lucrare n'a fost rezolvată din acele ce au figurat în programa, cu care s'a deschis sesiunea de est-timp: acesta e cestiunea ortografică a lui *u* final, pentru a cărui menținere s'au eliminat s'au produs atâtea lupte și s'au ținut atâtea discursuri acum doi ani. Cestiunea s'a amânat pentru sesiunea anului viitor.

Apoi dl președinte declară închisă sesiunea generală a anului 1886.

Influența artelor române.

— Scrisoare din Budapesta. —

Pe când arena politică a Românilor din țările coronei Sfîlui Stefan se tot strîmtează, influența lor morală se întinde pe alte terene.

Voim numai a notă rolul preponderant ce iau industria artistică și artele române până și în capitala Ungariei, sigur numai în folosul bunului gust. O pasiune pronunțată domină în toate cercurile societății celei nalte, cu deosebire, d'a decoră interioarele cele mai elegante cu manufacturi românești. Scărte, covore, ștergere, lăcure servă pentru împodobirea mobilelor celor mai prețioase, se întrebunțază ca perdele, acoperișe de mătă, draperii etc. Ori unde se poate aplică ca decorațiune, un lucru de mână românească se întrebunțază cu preferință, de și une-ori hotezate cu nume străine, ca produse a altor națiuni. Chiar și servitorea mai mândră nu poartă alt sort decât »cătrînța română.«

Astă érnă nimic n'a fost mai *plutt* în lumea mare decât pânzele vergate și burungieurile românești pentru haine de serată la junele magnate. La o reuniune cu danț la dna Elena Mocioni, din unsprezece contese și baronese, șese au purtat elegante toalete de fine țesături bănățene. Asemenea și la recepțiunile contesei Károly au apărut june magnate gătite cu rochii de acea mătă și bine prîndetore până românească, pusă în modă pentru prima óră la Curtea României.

Musica română se bucură încă de noue succese. În salónele cele mai musicale se aud ades frumoșele cântece românești; ba chiar pe afișe de concert au figurat hore și doine cunoscute. Cât pentru valsul »Valurile Dunării« Bucureșciul nu poate trage destule edițiuni pentru a îndestulă toate cererile din Budapesta și provincii din Ungaria. Popularitatea acestei culgeri de melodii române e atât de mare, încât nu numai că pe tot pianul din Pesta se cântă cel puțin de două ori pe zi, dar tot *gamenul* pe stradă îl flueră. totă orga-barbară îl cântă, până și papagalii de prin colivii știu »Valurile Dunării.«

Mulțamită unora din damele noastre din capitală, se începe a deșteptă o simpatică curiositate pentru cultura română, pentru obicei și moravuri din țară, pentru literatura și poezia noastră. Unele din opurile de Carmen Sylva sânt traduse deja și așteptăm o pînă destul de măestră ca să traducă pe Alecsandri, Bolintinean, Eminescu ș. a. Poezia noastră poporară este de mult admirată de cercurile literare maghiare. Volumul editat la 1877 de Societatea Kisfaludyana și tradus de dnii G. Ember, Iulian Grozescu și Iosif Vulcan, cu o prefață de acest din urmă, a arătat publicului unguresc, câtă inimă, câte simțiri, câte aspirațiuni mărețe sânt în cântecul Românilor.

Cât ar fi de dorit d'a vedé și pe »Ovid« lângă »Tragedia Omului« d'a ne face cunoscuți astfel cum sîntem, pentru a fi înțeleși și apreciați! Dóră armonia colorilor, poemele de forme și figuri fantastice ce șciu femeile române a scrie cu acul cosînd sigur, traduse cu penelul sîu cu condeiu, visurile bogatei imagini românești, nu ar eșcitá mai puțină admirațiune.

Literatură și arte.

Șcîri literare. Dl Vas. Alecsandrescu Urechidă, membru al Academiei Române, asociat de dl revisor școlar Chiriță și de dl supt-prefect al plásii Stavnic județul Iasi, in ziua de 17 ale curenteii au visitat mánăstirea Schitul Hadám b in interesul cercetărilor istorice; dsa a descifrat inscripțiunea dela intrarea bisericii, din care se constată că acea mánăstire s'a început a se zidi de Gh. Ghica și s'a terminat de Hadám b la anul 1659. — Dl Gr. Tocilescu a ținut duminică la Ateneul din București a treia conferință despre »Têranul Român.« — Dl Stefan A. Sturdza a vorbit duminică in Ateneul din Bêrlad despre »Socialism și comunism.« — Dl Stefan Petrescu a ținut joi la Ateneul din București o conferință intitulată »Profiluri contimporane.«

Poesia din urmă a lui Rosetti. In nrl presente reproducem după edițiunea de lucș a »Románului« dela 8/20 aprilie o poesie a mult regretatului C. A. Rosetti. In acel numer aceea a fost introdusă cu următorele șire: »Acéstă poesie a fost făcută la Nizza in timpii din urmă și trimisă într'o scrisóre adresată dnei Rosetti, care se află la băi cu Mircea Rosetti. Este póte ultima poesie scrisă de C. A. Rosetti.«

Realism și idealism a fost titlul conferinței literare ce dl A. D. Xenopol a ținut la 18/30 martie in Ateneul din București. Vêcul nostru, a dis conferențiarul, pășește cu pași uriași cãtră inchinarea materiei. Religia a început a se retrage de pe pămînt și este inlocuită cu principii filosofice sîu morale. Filosofia a devinit fatalistă și pozitivistă, doue forme ale materialismului. Forța și materia sînt cele doue principii cu cari se caută a se da o esplicare lumii. In șciință se arată o tendință analogă. Ceea ce interesează mai mult lumea, sînt descoperirile practice. Secolul nostru a produs pe Edison, pe Pasteur. Activitatea omenescă se ndrêptă mai ales asupra cãștigului, întregul spirit al omenirii civilizate graviteză cãtră pozitivism. Acest curent tinde a răpi in vîrtejul seu și arta. Se pretinde, că arta trebuie să fie realistă sîu naturalistă; arta trebuie să imiteze natura, să reproducă numai figuri și situațiuni reale. Conferențiarul combate acéstă tendință și dice, că scopul artei este de a procura sufletului o petrecere înmăltătore; acéstă înălțare spre ideal nu se va puté ajunge nici odată prin slugarnicul realism. Forma ori-cărei arte trebuie să fie idealismul. Realistii admit in lucrările lor numai acele figuri ce se întêlnesc in fiice și cu grămada. Idealistii aleg esceptiunile. Pe când realismul represintă tipuri, idealismul se oprește la caractere.

A avut loc. Cuvintele *a avut loc*, in loc de: s'a făcut, s'a ținut, s'a dat etc. se întrebunțeză, de câtva timp, fôrte mult de presa română. Francesii, dela cari am luat acéstă espresiune, scrie »Románul.« încep și ei a se plânge de abuzul acestor vorbe. Un diar propune a se deschide un concurs și a se da o resplătă celui care va găsi o nouă locuțiune care să inlocuiescă vechia formulă *a avut loc*. Abuzul acestor cuvinte, spune confratele nostru, a devenit escesiv și de ris prin aplicațiunea ce li se dá. Astfel un deputat a spus și »Monitorul« a publicat acéstă frasă: »Francia datorește renumele seu regilor cari au avut

loc.« Acum mai tóte diarele din Paris au publicat aceste rînduri: »Điua deschiderii esposițiunii de pictură va avé loc.« O și care are loc! esclamá confratele nostru Parisian. Ce ar dice đensul, decă ar ceti diarele nóstre cari spre a anunța că s'a dat un prând, scriu *a avut loc*; pentru a face cunoscut că se va tiné o intrunire, spune *va avé loc*; in loc de s'a întámplat ceva, *a avut loc*, pentru s'a făcut, a fost tot *a avut loc*? N'ar fi óre timp să nu mai întrebunțăm acéstă espresiune cu atât mai mult, că nu sîntem siliți să deschidem un concurs, spre a ne găsi un cuvînt analog, limba română avênd destui termini spre a exprimá acea idee.

Stil românesc. »Cooperatorul Român« spune că fabrica de ceramică și teracotă a dnului Dumitrescu din Brăila, care merită tótă atenziunea, nu numai a Brăilenilor, ci a Románilor in genere, a început a turná modele de un stil românesc fôrte frumos din secolul XVI.

Teatru și musică.

Teatru românesc in Sibíu. O societate de diletanți románi din Sibíu a anunțat pe aserá vineri in 7 l. c. o represintațiune teatrală română, in folosul unui scop filantropic. S'au ales piesele »Ca doue picături de apă« comedie intr'un act și »Petru ochii lumii« comedie in doue acte. Despre rezultat ne va raportá corespondintele nostru in nrl viitor; deocamdată salutăm cu bucurie acest avênt ce ia arta teatrală română in Sibíu! (Aflăm tocmá acuma, că din cauza bólei unuia dintre diletanți, represintațiunea s'a amănat pe sêptemána viitoare. Red.)

Teatrul National din Bucureșoi ș-a incheiat stagiunea. Acuma se țin beneficiurile, căci acolo mai există obiceiul acesta, șters la tóte teatrele mai mari. Joi in 17/29 aprilie s'a jucat comedia »O scrisóre perdută« de dl Caragiali; vineri, in beneficiul tenorului Demetrescu și al baritonului Cairetti, opera »Ernani« cu concursul dnei Zoe Crissenghi; sâmbătă, in beneficiul dnei Ana Manolescu »Rêsvan și Vidra« poemă dramatică de dl B. P. Hașdeu, despre acéstă represintațiune publicăm un raport in nrl nostru de adi; duminică s'a repetat aceeaș piesă; luni in beneficiul dlui Mateescu, piesele »Reposatul Dumnealui« și »Nebunii din față.« Pe joi s'a așsat debutul dlui I. C. Lugoșan in drama »Ruy-Blas« de Victor Hugo, ce dl Lugoșan a studiat anul trecut la Paris. Pe vineri s'a anunțat beneficiul dlui Gabrielescu, tinerul tenor, care s'a luptat voiniceșce alături de dna Patti și de dra Teodorini. S'a promis o programă compusă din partii din Favorita, Faust și Rigoletto și comedia originală »Sfredelul Dracului.« Sâmbătă, pentru beneficiul dlui Iulian, »Hoții de codru și hoții de oraș.«

Dna Aristița Manolescu a dat marți o represintațiune estraordinară in sala Bosel din București, cu concursul dnei Frosa Sarandi și a altor artiști. Spectacolul se începú cu monologul din actul al III din »Copila din flori« a dlui Gr. Ventura, recitat de dna Sarandi și se sfêrși cu piesa »Romeo și Julietta« tradusă de dl Dimitrie Ioan Ghica.

Felurimea glasurilor româneșoi a fost subiectul conferinței ce dl G. Jipescu, cunoscutul scriitor popular, a ținut in sêptemána trecută, vineri sêra, la Ateneul din București. Acéstă conferință, ni se scrie de acolo, a fost unică in felul seu. Dl Jipescu posedé darul de a șci imită tot felul de glasuri, in cari cãntă și vorbesc Románii. Să-l auzi cãntând olteneșce, moldoveneșce, să-l auzi cãntând cum cãntă călugarii și călugărițele, atât de aici cât și din Moldova, cum cãntau boierii vechi, jupănesele, fetele din »pansion«

etc. și nu-ți vine a crede că o voce omenescă poate imita atâtea glasuri și până la cele mai mici detalii. A fost mult aplaudat, căci meritul dnei-lui nu este în imitație numai, ci și în aceea, că pe toate acestea le face după o lungă cercetare fizică și psihică; a arătat cauzele și impregiurările cari au lucrat la acea, că la noi Românii sînt atâtea tipuri de glasuri și moduri de vorbire. A făcut în această privință o comparație profundă între noi și între celelalte popoare din Europa. Intre multe alte, ne-a imitat vorbirea, glasul renumitului orator din cameră, dl N. Ionescu. Cine numai a auzit vorbind pe acest orator, s'ar fi jurat, că îl aude pe însuși dnia lui. Cât nu ar pute face un astfel de om la conservator, învățînd pe cei ce se pregătesc a fi actori!

Concert in Botoșani. Reuniunea femeilor române din Botoșani a arangiat marți a treia și de Paști un concert. Întreaga societate alésă isi dăduse întâlnire la această serată, scrie »Curierul Român.« Sala era plină și secul frumos covârșitor. Diletantele au fost drele Elena I. Cerchez, Ecaterina Stroici, Aneta Botez și dnele Clio Caimacan, Maria Musteță, Elena Gr. Holban, acompaniate de dl Diamant. Concertul bine reușit s'a dat în saloanele dnei Șeptilici și în folosulu săracilor de acolo.

Trupa germană din Cernăuți care avea să dea un sir de reprezentațiuni la Botoșani și la Iași, a făcut la Botoșani un fiasco complet. Prețuri mari (logea 25 de franci, pe când în Cernăuți era 4 florini) puse cu gândul să facă pe lume a crede că în trupă sînt numai celebrități. Publicul botoșenén a priceput »gheșeful« și nu s'a dus la teatru. Trupa a plecat la Iași precedată de o reputațiune deplorabilă.

C e e n o u ?

Sciri personale. Regele și regina României se vor duce în curînd să viziteze Dobrogia, spre acest scop inchtul regal »Stefan cel mare« a primit ordin să fie gata de plecare la Giurgiu; regele a cumpărat moșia Slobozia-Zorleni din districtul Tutova pe 1.700.000 lei — *Dl P. S. Aurelian* a interplat guvernul român, că pentru ce în Austro-Ungaria se plătesc câte doi cruceri pentru diarele ce vin din România, pe când în România nu se plătește nimica pentru diarele ce trec acolo din Austro-Ungaria? — *Mitropolitul-primat al României* e greu bolnav; s'au ținut mai multe consilii medicale. — *Despre dl dr. Victor Babeș* scriu diarele din București, că tratările pentru a-l duce ca profesor la facultatea de medicină de acolo, sînt pe cale de a izbui. — *Br. Vegesak*, căpitan de artilerie călărăță în armata svediană, a sosit la București, trimis de regele Svediei și Norvegiei, ca să studieze organizarea artileriei române. — *Dl Voicu Hamsea*, paroc gr. or. în Fișcut în Bănat, a intrunit majoritatea voturilor la alegerea de protopop al Lipovei, făcută în 1 mai.

Sciri bisericești. *Congresul* bisericii gr. or. române din Ungaria și Transilvania se va convoca pe 8/20 iunie; Esc. Sa părintele arhiepiscop și mitropolit Miron Romanul a și însciuțat guvernul despre această, indegetând totodată cestiunile importante, cari au să fie hotărite. — *Sinódele* gr. or. române din Sibiu, Arad și Caransebeș, s'au intrunit și în anul acesta în duminica Tomei, sub presidul capilor bisericești diecesani. — *Archidieceasa Bucovinei* în 29 aprilie n. a serbat în catedrala din Cernăuți iubileul de 100 de ani al constituirii sale organice.

Asociațiunea din Arad, care numai cu numele mai trăește, a ținut luni adunarea generală sub presidul Rds. D. Ieroteiu Beleş, director primar. Cu ce însuflețire s'a pornit înființarea acestei instituțiuni naționale și étă unde a ajns! Să fi scăduț ore entu-

siasmul de odinioră, séu Asociațiunea nu mai e în stare să împlinescă justele aspirațiuni legate de ea?

Noul seminar din Arad, un nou product al zelului neobosit ce desvóltă Pr. Ssa părintele episcop diecesan Ioan Mețian, s'a predat oficial represintaților adunați ai diecesei în duminica Tomei. Cu asta ocașiune profesorul dr. Petru Pipoș a rostit studiul ce-l începem în numărul presente. Er elevii institutului teologic-pedagogic deteră séra în sala seminarului o serată literară-musicală, la care participă lume multă, în frunte cu Pr. Ssa episcopul.

Conferință preotescă. Preoțimea gr. cat. română din districtul protopopesc al Ciacovei, comitatul Timiș, a ținut la 27 aprilie n. adeca a treia și de Paști o conferință preotescă în comuna Ghilad sub presidul părintelui prot. Alessiu Manciu, paroc în Petroman; ca notar a funcționat preotul din Ghilad părintele Ioan Ceontea. În această conferință, ni se scrie, s'au pertractat mai multe cauze vitale de ale credinței și disciplinei bisericești și s'a constatat cu bucurie prin raportul bibliotecarului Nicodin Popovici, paroc în Jebel, sporul în bibliotecă. Mai mult s'a cernut cauza concubinatelor și modalitatea stérpirii lor. În sfórșit părintele Ceontea a cetit o disertațiune, în legătură cu cestiunea această. După conferință, toți membrii luară parte la inmorméntarea învătătorului, al cărui nume nu ni se comunică, dar care a servit 30 de ani, fiind totdeuna un tip perfect de bunetate morală.

Adunare învățătorească. Joi după Paști s'a ținut în Arad adunarea generală a Reuniunii învățătorilor din diecesa Aradului. A presidiat dl dr. George Popa și au fost de față vr'o sută de învățători. Președintele a deschis adunarea prin o cuvîntare despre însemnatatea înaltă a învățătorului; apoi a rostit câteva cuvinte și Pr. Ssa părintele episcop. După aceea se cetiră disertațiuni și se ținură prelegeri practice. Profesorul de pedagogie dr. Horvath a cetit câteva tractate din manualul propriu de istoria pedagogiei cu privire la »educațiunea creștină:« profesorul I. Trăilescu a disertat despre religione ca obiect al instrucțiunii, combătînd părerile celor ce susțin, că religionea este obiect numai al educațiunii. Învătătorul I. Tuduescu din Lipova a ținut prelegere practică din metoda intuitiv; Ioan Codrean a preles despre mësurile metrice; Ilie Dogariu despre propunerea limbei române; Nicolae Popa a vorbit despre propunerea metodică a religinii în școlele poporale. Dintre propunerile ce s'au discutat și primit, însemnată este a învățătorului Iulian Vuia pentru serbarea în anul vîtor a iubileului de 75 de ani dela întemeierea preparandiei române din Arad.

Reuniunea femeilor române din Arad ne-a trimis următorea dare de sémă despre viniturile și specele balului ei dat în 25 februarie 1886. (Urmare). Prin colecta dnei Maria Cosma din Sibiu 17 fl, dela: Miron Românul 5 fl, Nic. Popea 2 fl, dr. I. Pușcariu 2 fl, Nicanor Frateș 2 fl, Ana Moga 1 fl, Maria Hania 1 fl, Siuluțu 1 fl, Maria Cosma 2 fl, Elena Popescu 1 fl. Prin colecta dnei Anastasia Tempea din Torocul mare 16 fl, 50 cr, dela A. Tempea 2 fl, Catharina Kecsi 2 fl, Ana Firesan 1 fl, Vióra Serb 1 fl, Maria Dărzu 2 fl, Ana Marcovici 1 fl, Caterina Negran 50 cr, Lucia Vulcan 2 fl, Elena Magdu 1 fl, Sofia Popovici 2 fl, Dragina Barbulescu 1 fl, Cat. Sălăgian 1 fl. Prin colecta dnei Iulia Boeșan din Curtici 14 fl, 70 cr, dela: Iulia Boeșan 5 fl, George Orzu 50 cr, S. Boeșan 1 fl, Virgil Papp 51 cr, Iulia Boeșan 50 cr, Hortensia Paguba 50 cr, Nic. Papa 52 cr, Botta 27 cr, Siclovan Sandu 20 cr, Dem. Fejer 1 fl, Buchta Agost 30 cr, Willag Mor 50 cr, Deutsch I. 20 cr, Florian Ciora 20 cr, Ursu Ignat 50 cr, George Ciupuligă 50 cr, Sil-

via Ciupuligă 1 fl, Maria Papa 1 fl, Gavril Faur 50 cr. Prin colecta dlui Joldea în Hălmaş 13 fl, 70 cr. dela: Iulia Joldea 50 cr, Amalia Bolboca 50 cr, Laurenţia Fuga 40 cr, Nic, Balta 50 cr, Tamaş Vidu 50 cr, N. Butariu 50 cr, Silvia Donoth 20 cr, Al. Rob 50 cr, Rosa Spitzer 40 cr, Ecaterina Birta 40 cr, Ana Moldovan 20 cr, fraţii Irhos 1 fl, 20 cr, Dem. Iancovicu 40 cr, G. Micluţa 20 cr, Nic. Budugan 20 cr, Ioan Giurgiu 20 cr, Lucreţia Puticiu 1 fl, Ioan Oncu 1 fl, Nic. Florea 1 fl, Arsenie Indrieş 50 cr, Nicolau Popescu 20 cr, Petru Sirca 20 cr, Mateyka 1 fl, Iov Feier 20 cr, Iudita Iula 50 cr, I. Inco 50 cr. Rosa Ionescu 30 cr., Mihaiu Dirima 50 cr, Prin colecta dnei Elena Diaconovici în Reşiţa 12 fl, dela: Bagi K. 2 fl, A. Diaconovici G. Balanescu 2 fl, Iuliu Vuia 2 fl, I. Frenţiu 2 fl, Georg Nicolaevici 2 fl. Prin colecta dnei Caterina Fasie din Vaseâu 11 fl, 50 cr, dela: Iuliana Sarcadi 1 fl, Saveta Bogdan 1 fl, Ana Pulcoş 1 fl, Weisz Ignátzné 50 cr, Nicolau Chişiu 50 cr, Atanasia Popa 1 fl, Popa Pomuţ 10 cr, Nicolau Baicu 10 cr, Aureliu Popoviciu 30 cr, Irma Gavra 1 fl, Onica Dale 1 fl, Andreiu Tóder 1 fl, Dumitru Duşe 1 fl, Ecaterina Fasie 2 fl. Prin colecta dlui dr. Ioan Paul diu Caransebeş 9 fl, dela: Adrian Diacon 1 fl, N. Popoviciu 1 fl, Ladislau Bordaş 1 fl, Ioan Bartolomeiu 1 fl, Traian Barzu 1 fl, Vas. Baloş 1 fl, Dr. Iuliu Olariu 1 fl, George Şerban 1 fl, dr. Ioan Paul 1 fl, Prin colecta dlui N. Zigre din Orode 8 fl, dela: Ieroteu Beleş 2 fl, Paul Vela 2 fl, Ioan Pop 2 fl, Nic. Zigre 2 fl. Prin colecta dlui Cornel Nicoră 8 fl, dela: Ioan Ardelean 1 fl, David Simon 2 fl, George Dogariu 5 fl. (Incheierea va urma.)

Serbarea Ateneului. La 23 şi 24 aprilie v., adăca mercuri şi joi în săptămâna acesta s'a ţinut la Bucureşti o serbare populară în grădina Cismegiu şi în folosul loteriei Ateneului Român. Despre succesul serbării n'avem încă raport, dar programul a fost interesant. Etă câteva pasaje din acela: Un foc de artificii dat de pyrotecnica militară, iluminăţiuni şi sôre electric au servit de atracţiune pentru serată. Pentru spectacolul diurn, independent de bălcu, se va utiliză lacul pentru curse nautice şi pentru preumblări cu barca. Omul sburător va sări peste lac din trapez în trapez, acesta a fost ultima producţiune a dlui Velescu înainte de plecarea la Bombay. Pe scena ad-hoc vor avé loc doue representaţiuni la cari vor concură cei mai iubiţi artiştii bucureşteni.

Necrológe. *Teodor Paule*, ministru de justiţie al Ungariei, a murit în vinerea trecută la Budapesta în etate de 70 ani; inmormântarea-i s'a făcut duminică, asistând lume multă, în frunte cu regele şi archiducele Iosif. — *Maria Rezeiu*, soţia preotului gr. cat. de Piru (Selagiu) Stefan E. Cucu, a încetat din viaţă la 17/29 aprilie în anul etăţii sale 20 şi al 4 al fericităţii căsătorii, după o scurtă şi vehementă bôlă; a lăsat în doliu pe neconsolabilul soţ şi fiii sei Ioan de 3 ani şi Maria-Valeria de 7 luni; părinţii: Ioan Rezeiu paroc de Chegia şi soţia sa Teresia Benţe, cărora le-a fost unica fiică şi pe numeroşi consăngeni şi amici.

Scoriri scurte. *La Deva* a fost în săptămâna trecută un cutremur de pământ, însoţit de o mare de tunare, dar n'a făcut nici o pagubă. *Biserica dela Curtea-de-Argeş*, renovată în anii trecuţi, se va inaugura la 2 iunie; la acesta solenitate va asistă şi regele şi regina. — *Procesele de presă ale „Tribunei“* se vor pertractă la 11 şi 12 maiu la tribunalul cu juraţi din Cluş; cel dintău s'a intentat pentru un articol apărut nr. 263, celalalt pentru unul din nr. 295 al anului trecut. — *Ţimpul* în săptămâna trecută ne-a transpus în érnă, căci în mai multe zile a nins, ba a şi îngheţat.

Ilustraţiunile din nrl acesta.

Cu ocaziunea acesta éráş presintăm cetitorilor noştri nişte schiţe etnografice din Dalmăţia.

În rândul trecut le-am pus sub ochi porturi populare, ér acumă le înfăţoşăm porturi de pela oraşe.

Explicaţiune mai lungă n'avem să facem. Cele deasupra sânt tipuri din giurul Ragusei; bărbatul e un băcan şi femeia soţia lui. Cele din jos, tipuri de pela Canale, asemenea din giurul Ragusei, el un primar, dânsa nevêsta lui.

I. H.

Logogrif

de Emilia Bariş.

Din următórele 15 silabe:

Pa, li, na, ou, is, o, li, al, nue, pas, trul, bac, u, mul, ca;

să se formeze 7 cuvinte, ale căror litere iniţiali cetite de sus în jos să dé numele redactorei unui diar românesc, ér literele finale cetite de jos în sus, titlul diarului ce îndectăză.

Silabele ordinate dau următórele cuvinte:

1. Un riu în România,
2. Un product al pasérilor,
3. Un arbore,
4. Un actor român renumit.
5. O fiinţă vieţuitoare.
6. Un nume femeiesc.
7. Un sat în munţii apuseni, renumit din revoluţiunea anului 1848.

Terminalul de deslegare e 20 maiu. Ca totde-una şi de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

*

Deslegarea şaradei din nr. 7:

„Familia.“

Deslegare bună n'amă primit dela nimene.

Pošta Redacţiunii.

Cîmpeni. Se va începe peste 3—4 săptămâni. Sigur încă în semestru acesta.

Dlul I. N. K. în Bp. Ne pare reu, că nu ve putem da nici o informaţiune. Adresaţi-ve la biuroul Academiei Române.

Ţi aduci aminte! Sânt în ea

idei frumoşe, dar se înfăţoşcă în o formă grozavă.

Cum mergi şi cealaltă sânt nişte încercări cu totul primitive, în cari nu vedem nici o vocaţiune.

Sibiu. Am luat act cu regret. Asta se va publică, conform dorinţei. Ş-apoi?

Dlul G. M. Fiat piscis!

Dlul I. D. în L. Vor urmă după celelalte.

Dnei V. O. în P. Nu se póte căpétă.

Dnei E. O. în G. Premiul se dá din partea redacţiunii.

Dnei E. V. în H. S'a trimis. Altă scrisóre n'am primit.

Abonamentul dv. a espirat în 1 aprilie.

Călindarul săptămânei.

Dzua sêpt.	Călindarul vechiu	Călind nou
Dum. a 3-a a Mironos. Marcu c. 15, gl. 2. sft. 4.		
Duminică	27 S. Muc. Simeon	9 Gregoriu
Luni	28 Apost. Iason	10 Isidor
Marti	29 SS. 9 M. din Chizic	11 Adolf
Mercuri	30 Apost. Iacob	12 Pancraţ
Joi	1 Proroc. Ieremie	13 Servatius
Vineri	2 Ad. moaş. P. Atanasie	14 Ad. Atan.
Sâmbătă	3 S. Muc. Timoteu	15 Sofia

Proprietar, redactor respundător şi editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Húgel în Oradea-mare.